

مسکن کلیه دردها
ابطالیدن ساندوز مسکن
کلیه دردها . معالج دندان
درد، سیاتیک، گریپ و
سرماخوردگی

ایران

■ صفحه ۱۶ ■ سال بیست و ششم ■ شماره ۲۴۲۱ ■ دوشنبه ۲۷ مرداد ۱۳۹۹ ■ ۲۷ ذی الحجه ۱۴۴۱ ■ ایران قرن پنجاه و چهار

رپرت

سقوط هوایپما در نزدیکی فرودگاه مهر آباد به دلیل مه غلیظ

مرگ کریم ساعی پدر جنگلبانی ایران در سانحه هوایی

شناسی ایران را منتشر کرد. او با خروج از اداره کل جنگل‌ها، پیشنهاد راهاندازی دانشکده منابع طبیعی و کشاورزی را به دانشگاه تهران داد و این مجموعه علمی را به‌عنوان مهمترین دانشکده کشاورزی ایران در باغ زرگی در کرج راهاندازی و خود از استادان آن شد؛ دانشکده‌ای که بعد از مرگ در سقوط هوایپما در آن به خاک سپرده شد. علاوه بر این کریم ساعی مؤسس بسیاری از پارک‌های کشور از جمله پارک ساعی تهران است.

مرگ کریم ساعی در سقوط پرواز شیراز- تهران داستان عجیبی هم دارد که نشان دهنده قصه پیچیده زندگی است که مرحوم محمد ابراهیم باستانی پاریزی یونسفنده بزرگ آن را در خاطراتش این گونه تعریف کرده است: در دوران نوجوانی، از آنجا که خواهرم و همسرش در شیراز زندگی می‌کردند، زیاد به شیراز می‌رفتم... یکی از این بارها در بازگشت از شیراز چند دقیقه‌ای به پرواز مانده بود که مردی با کت و شلوار اتو کشیده بالا آمد و رو به مسافران گفت: «مسافران عزیز! من مسئولیتی در سرنگش داری کشور دارم و چند ساعت پیش به من خبر دادند یک هیأت خارجی مهم مرتبط با کارم به تهران آمده‌اند و قصد مذاکره و انعقاد قرارداد دارند و حضور من در این مذاکرات و بازدیدها ضروری است. از طرفی هوایپما هم جای اضافه ندارد. هر کس که بلیت خودش را به من بدهد، من همین الان هزینه بلیت برگشت و یک هفته اقامت و تفریح در بهترین هتل شیراز را به او می‌دهم.» من کتم را روی دستم انداختم، بلند شدم و گفتم: «من بلیتم را به شما می‌دهم، از لطف شما هم ممنونم؛ من خواهرم اینجاست و به هتل و هزینه‌های دیگر احتیاجی ندارم؛ شما به کارتان برسید.» خلاصه هرچه آن مرد اصرار کرد، من چیزی قبول نکردم و به منزل خواهرم برگشتم. چند ساعتی که گذشت، رادیو با قطع برنامه‌های خود اعلام کرد: «هوایپمای حامل تعداد زیادی از هموطنان که از شیراز به تهران در حرکت بود، سقوط کرده و تمام مسافران از جمله مهندس ساعی رئیس سازمان سرنگش داری کشور و بنیانگذار بسیاری از پارک‌ها، باغ‌ها و جنگل‌های کشور کشته شده‌اند.»

«یک هوایپمای مسافربری شرکت هوایپمای ایران در نزدیکی فرودگاه مهر آباد سقوط کرد و ۲۴ نفر از سرنشینان آن کشته شدند» این خبر روز شنبه ۶ دی ماه سال ۱۳۳۱ تشر اول روزنامه‌های آن روز کشور شد؛ سانحه عصر پنجشنبه ۴ دی ماه ۱۳۳۱ و به دلیل آنچه وزارت راه «مه غلیظ بی‌سابقه آنی در فضای شهر تهران» اعلام کرده رخ داده؛ اگرچه برای بررسی دقیق آن «کمیسیون مخصوص، مأمور رسیدگی به جریان حادثه» شد. روزنامه کیهان در صفحه اول خود نوشت: «مقارن ساعت ۵ و ۱۵ بعدازظهر روز پنجشنبه گذشته یک هوایپمای دو موتوره شرکت هوایپمای ایران که از شیراز به سمت تهران پرواز می‌کرد و مجموعاً ۲۶ نفر سرنشین داشته است در نزدیکی فرودگاه مهر آباد مجاور قریه یافت آباد سقوط کرد و ۲۴ نفر از سرنشینان آن جان باختند.» طبق گزارش روزنامه کیهان، این هوایپما صبح روز پنجشنبه ۴ دی ماه از تهران به اصفهان و از آنجا به آبادان پرواز کرده و سپس به شیراز رفته و از آنجا عازم تهران بوده است که پیش از فرود ساعت ۵:۳۰ دقیقه عصر دچار سانحه می‌شود. کارشناسان و مسئولان وزارت راه، ارزش هوایپمای سقوط کرده را که بیمه بود ۷۰۰ هزار تومان اعلام کردند. خبرنگار کیهان که به محل حادثه اعزام شده بود در کنار قطعات بزرگ متلاشی شده هوایپما و پیکر مسافران از اسکناس‌های ۲۰ و ۱۰ تومانی نوشته است که اطراف هوایپما پخش شده‌اند؛ اسکناس‌هایی که در روزهای بعد پوشش این خبر مشخص می‌شود ۵۰۰ هزار تومان و متعلق به یکی از صراف‌های تهران بوده است. روزنامه کیهان دو روز بعد در گزارش پیگیری حادثه نوشته است: «حاج علی آقای انتظاری رحیم‌زاده صراف به دادگستری مراجعه کرده و اظهار داشته است اسکناس‌هایی که در داخل هوایپما بوده به‌عنوان ایشان ارسال شده و مرحوم پرهیز کار حامل آن بوده است. وی گفته است این اسکناس‌ها که مبلغ ۵۰۰ هزار تومان بوده، آقای رجب علی هوایی صراف از شیراز برای ایشان فرستاده است.» اما جدای از این حاشیه‌ها؛ سقوط این هوایپما در دی ۱۳۳۱ و مرگ ۲۴ نفر از سرنشینان آن داستان بسیار مهمی هم دارد که به جان باختن کریم ساعی پدر جنگلبانی ایران بازمی‌گردد. او که دانش آموخته مدرسه عالی فلاحت و فوق لیسانس رشته آمار جنگل از دانشگاه برکلی کالیفرنیا بود در سال ۱۳۱۷ با تأسیس دایره جنگل به‌عنوان اولین مدیر این نهاد انتخاب شد و یک سال بعد با تلاش‌های بسیار توانست جایگاه این مجموعه را به اداره جنگلبانی و پس از آن اداره کل جنگل‌ها ارتقا دهد. کریم ساعی در طول سال‌هایی که مسئولیت اداره کل جنگل‌ها را برعهده داشت اولین قوانین و مقررات حفاظت از جنگل‌های کشور را تدوین و به تصویب مجلس رساند و در سال ۱۳۲۵ برای اولین بار با اقدامات علمی مساحت جنگل‌های ایران را تخمین زد و در سال ۱۳۲۷ و ۱۳۲۹ جلد‌های اول و دوم کتاب جنگل

اعلانات

اعلامیه وزارت بهداری در دیاره شیوع آفلوانزا

وا احتمال سرایت آن به ایران

وزارت بهداری اطلاع می‌دهد اخیراً شایع گردیده که بیماری آفلوانزا در بعضی از کشورهای خارجی اشاعه یافته و مسافرانی که از آن ممالک به ایران عزیمت می‌نمایند، ناقل بیماری مزبور بوده و موجبات سرایت آن را در

ایران فراهم می‌سازند. بدینوسیله به اطلاع می‌رساند که بیماری مزبور شبیه بیماری گریب می‌باشد که در فصل زمستان بین مردم شایع می‌گردد و از نظر بین‌المللی محدودیت‌های قرنطینه‌ای ندارد. معذالک به عموم قرنطینه‌های مرزی و فرودگاه‌ها دستورات لازم به‌بهاشتی برای معاینه مسافرینی که به کشور ایران وارد می‌شوند داده شده است.

روزنامه کیهان - شنبه ۲۵ بهمن ۱۳۳۱

لایحه تأسیس شرکت واحد اتوبوسرانی

برای اصلاح وضع اتوبوسرانی تهران و حومه و الزام مالکین و رانندگان وسایط نقلیه به رعایت مقررات و جلوگیری از تصادفات و تصادمات اتوبوس‌ها که با وضع فعلی برای جلب منافع شخصی احیاناً مقررات جاریه را رعایت ننموده و شکایت عمومی را فراهم می‌سازند، در نظر گرفته شده است اتوبوسرانی عمومی شهر تهران و توابع بوسیله شهرداری تهران به یک شرکت ایرانی واگذار گردد تا بدینوسیله از بی‌ترتیبی‌هایی که بر اثر عدم رعایت منافع عمومی حاصل می‌شود جلوگیری به عمل آید. بدین منظور لایحه مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره تهیه گردیده است که با قید دو فوریت برای تصویب مجلس شورای ملی تقدیم می‌گردد.

■ لایحه تأسیس شرکت اتوبوسرانی عمومی ماده واحده- وزارت کشور مکلف است اتوبوسرانی عمومی شهر تهران و توابع را بوسیله شهرداری تهران به شرکت واحد ایرانی واگذار نماید و از تاریخ تصویب این قانون آیین‌نامه مربوطه را متنها در ظرف یک ماه تهیه کرده پس از تصویب هیأت وزیران بموقع اجرا گذارد. تبصره ۱- وزارت کشور مجاز است لدی‌الاقضا (موقع مناسب) در هر یک از شهرستانهای دیگر با اجازه تأسیس شرکت واحد ایرانی محلی، مقررات این قانون و آیین‌نامه مربوط را بوسیله شهرداری محل اجرا کند. تبصره ۲- اگر در ظرف مدت مصرح در آیین‌نامه، تأسیس شرکت در محلی صورت نپذیرفت، شهرداری مجاز است که خود رأساً به تأسیس شرکت اتوبوسرانی اقدام کند. نخست‌وزیر- دکتر محمد مصدق وزیر کشور- دکتر غلامحسین صدیقی

روزنامه اطلاعات- پنجشنبه ۲۷ آذر ماه ۱۳۳۱

پایان یک قرارداد ۲۵ ساله

تأسیس شیلات ملی ایران

تحويل شیلات توسط محمد علی کشاورز صدر (استاندار وقت گیلان) از پالمسوف (فرستاده شوروی) - بهمن ماه ۱۳۳۱

پس از ملی شدن صنعت نفت و کوتاه کردن دست انگلستان از منابع نفتی ایران، این بار دولت ملی، تصمیم گرفت منابع دریایی کشور در شمال را که در استیلائی اتحاد جماهیر شوروی و منابع دریایی جنوب را که در اختیار انگلستان بود، به نام مردم ایران ملی کند.

با پایان یافتن مدت قرارداد کمپانی مختلط شیلات ایران و شوروی که در اول اکتبر ۱۹۲۷ / ۸ مهر سال ۱۳۰۶ به امضا رسیده بود و براساس آن بهربرداری از آب‌های ایران در دریای خزر، برای مدت ۲۵ سال به این شرکت واگذار شده بود، دولت ایران روز شنبه ۱۱ بهمن ۱۳۳۱ از درخواست شوروی برای تجدید قرارداد خودداری و با ارسال یادداشتی که از طرف وزارت امور خارجه به سفارت شوروی در تهران تسلیم شد، ایران از آن کشور تقاضا کرد که نمایندگان خود را برای تصفیه امور شیلات تعیین کنند.^۱ یک روز بعد در دوازدهم بهمن ۱۳۳۱ صنعت شیلات ملی اعلام شد و با تأسیس سازمان شیلات ملی ایران، ایوان سادچیکف، سفیر شوروی در ایران، شاهد برچیدن تابلوهای کمپانی شیلات ایران و شوروی در شهرهای رشت، بندرانزلی و لاهیجان بود.

۱- روزنامه کیهان - یکشنبه ۱۲ بهمن ۱۳۳۱

دکتر بقایی از رهبری حزب زحمتکشان استعفا داد

امروز آقای دکتر مظفر بقایی از رهبری حزب زحمتکشان استعفا کردند. آقای علی زهری سخنگوی حزب زحمتکشان گفت چون آقای خلیل ملکی اقداماتی به منظور انحراف حزب از مقصود و هدفی که دارد به عمل می‌آوردند آقای دکتر بقایی از رهبری حزب استعفا کردند.

روزنامه کیهان - یکشنبه ۲۰ مهر ماه ۱۳۳۱

قطع روابط سیاسی ایران با انگلستان

روزهای قبل از کودتا

تغییر نام شرکت نفت ایران و انگلیس

همواره سعی و کوشش لازم به کار برده که این اختلاف لطمه به روابط دوستانه بین دو دولت وارد نیاورد و عقیده دارد که هرگاه دولت انگلستان به‌منظور ملت و دولت ایران که منحصر در صدد استیفای حقوق قضیه شده خود بوده و هست توجه عادلانه و مطابق با انصاف و دوستی می‌بذول داشته بود، هر گز روابط بین دو دولت به این مرحله نمی‌رسید، ولی متأسفانه دولت متبوع شما در این امر که برای ملت ما حیاتی است نه تنها کمک به حل اختلاف نکرد، بلکه با حمایت غیرقانونی از شرکت سابق مانع از حصول توافق هم گردید. بعلاوه بعضی از مأموران رسمی آن دولت نیز بواسطه تحریکات و مداخلات ناروای خود مشکلاتی به قصد اخلال در نظم و آرامش کشور فراهم ساختند.

دولت شاهنشاهی ایران امیدوار است که دولت علیاحضرت ملکه انگلستان به کیفیت و حقیقت نهضت و آرزوهای ملت ایران پی برده و در روش سیاسی خود تجدیدنظر خواهد نمود. در صورتی که چنین محیط مساعد و حسن تفاهمی ایجاد شود، دولت ایران که همواره علاقه‌مند به روابط حسنه بین دو دولت بوده با کمال میل در تجدید روابط سیاسی اقدام خواهد کرد.

در خاتمه به استحضار می‌رساند که به اعضای سفارت کبرای دولت شاهنشاهی در لندن دستور داده شده است که در ظرف یک هفته از تاریخ ۳۰ مهرماه ۱۳۳۱ به تهران حرکت نمایند.»

روزنامه اطلاعات - پنجشنبه ۱ آبان ۱۳۳۱

نفت انگلیس، دومین ضربه را بر پیکره دولت بریتانیا وارد کرد. اما این پایان ماجرا نبود، همزمان با درخواست ایران جهت پرداخت ده‌ها میلیون لیره دیون و خسارات ناشی از تأخیر تأدیه دیون از شرکت سابق نفت ایران و انگلیس، خسارات ناشی از جلوگیری فروش نفت و توقیف دارایی‌های ایران در بانک‌های انگلیس و افزایش فشارهای سیاسی و اقتصادی این کشور، روابط دیپلماتی دو کشور را به مرحله‌ای از بحران رساند که ایران را وادار به اعلام قطع رابطه سیاسی با دولت بریتانیا کرد.

به دنبال این تصمیم «حسین نواب» وزیر امور خارجه در مخالفت با این امر، روز پنجشنبه ۱۷ مهر استعفا و «دکتر حسین فاطمی» روز شنبه ۱۹ مهر همان سال به سمت وزیر امور خارجه برگزیده شد. سرانجام ساعت دو و نیم بعد از ظهر روز چهارشنبه ۳۰ مهر سال ۱۳۳۱ - ۲۲ اکتبر ۱۹۵۲ حسین فاطمی، با ارسال نامه‌ای به «جورج (ژرژ) میدلتن»، کاردار بریتانیا، تصمیم دولت ایران، مبنی بر قطع روابط سیاسی با دولت انگلستان را به اطلاع وی می‌رساند:

«توقیراً تصمیم دولت شاهنشاهی ایران را مبنی بر قطع رابطه سیاسی با دولت علیا حضرت ملکه انگلستان به اطلاع شما می‌رساند. دولت ایران بسیار متأسف است که مجبور به اتخاذ این تصمیم شده است.

در جریان اختلاف با شرکت سابق نفت دولت دوستدار

روز شمار

گردآوری: محمد گرشاسبی

۱ مهر

مهندس مهدی بازرگان عضو هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران به سمت مدیرعامل بنگاه مستقل لوله کشتی آب منصوب شد.

۱۵ مهر

یکصد نفر از مدیران مطبوعات کشور صبح امروز در منزل آیت‌الله سیدابوالقاسم کاشانی حضور به هم رسانده و با ایشان درباره قانون مطبوعات که اخیراً طرح آن تهیه شد به بحث و تبادل نظر پرداختند.

۴ آذر

دکتر بقایی در مجلس‌شدت دکتر مصدق را مورد انتقاد قرار داد.

۶ آذر

از طرف نخست‌وزیر اجرای قانون مصادره اموال قوام به عهده وزارت دارایی محول گردید و وزارت دارایی به وسیله مأموران مخصوص به تقویم دارایی قوام و اجرای قانون آغاز به کار کرد.

۱۴ آذر

فرمانداری نظامی تهران طی دستوری محرمانه حکم بازداشت دکتر مظفر بقایی را صادر کرد.

۲۵ آذر

دکتر مهدی آذر وزیر فرهنگ طی بخشنامه‌ای، اداره امور تمام کتابخانه‌های کشور را تحت نظر کتابخانه ملی درآورد.

۱ دی

مجمع عمومی سازمان ملل با اکثریتی ۳۶ رأی موافق در مقابل ۱۴ رأی مخالف و ۲۰ رأی ممتنع قطعنامه‌ای را تصویب کرد که بر طبق آن حق هر ملتی برای استفاده از منابع طبیعی به رسمیت شناخته شده است.

۱۸ دی

دکتر محمد مصدق طی نامه‌ای از مجلس تقاضای تمدید اختیارات خود برای یک سال دیگر کرد.

۲۸ دی

آیت‌الله سیدابوالقاسم کاشانی، طی نامه‌ای به مجلس شورای ملی، تمدید لایحه اختیارات دکتر محمد مصدق را خلاف قانون اساسی دانست.

۲۹ دی

فقیه و مرجع بزرگ، آیت‌الله سید محمد حجت کوه کمره‌ای در ۶۰ سالگی دارفانی را وداع گفت. پیکر وی در مدرسه حجتیه قم دفن گردید.

۲۳ بهمن

زلزله در شهرستان طردو یک هزار نفر را به کام مرگ فرستاد. به همین دلیل در کشور عزای ملی اعلام شد.

۷ بهمن

جلسه‌ای با هدف آشتی میان دکتر محمد مصدق و آیت‌الله کاشانی در منزلی واقع در دزاشیب برگزار شد. طرفین ضمن اظهار ابراداد خود از مردم خواستند اتحاد خود را حفظ کنند.

۱۳۳۲
1953

۱۳۳۱
1952